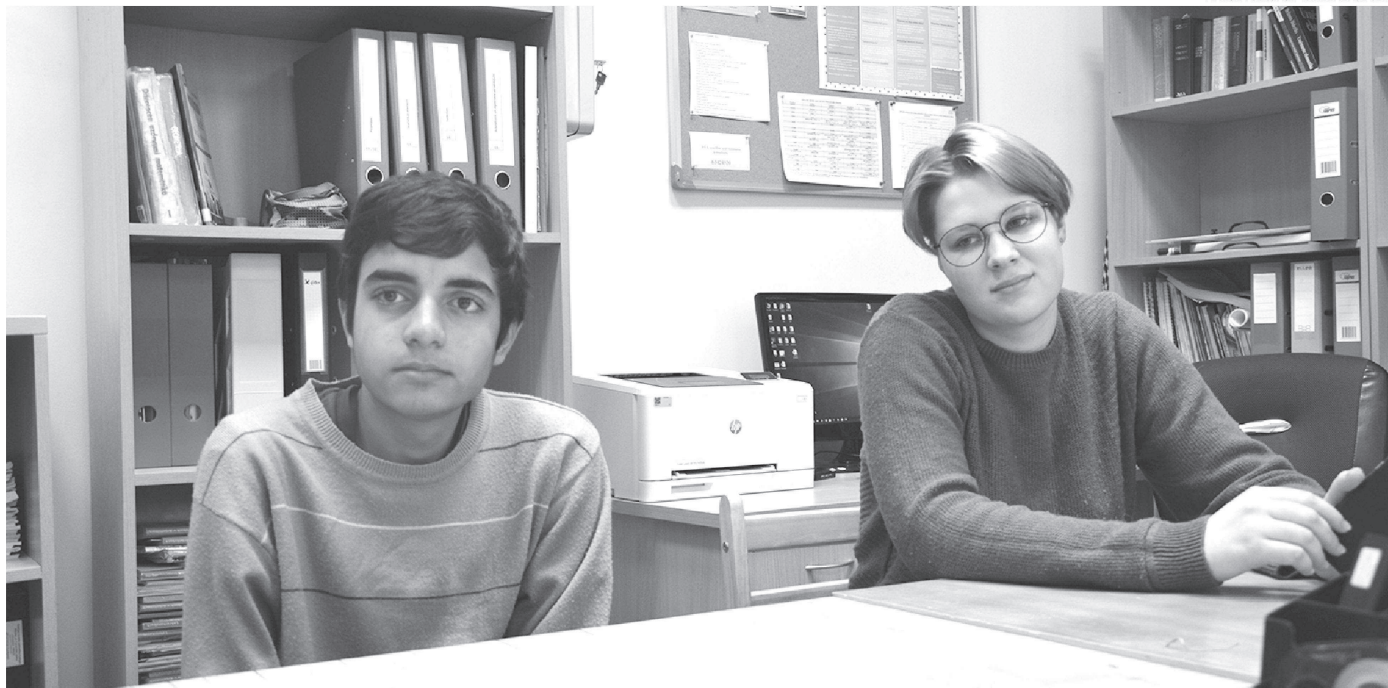

NOVADI GAIDA

SKOLĒNS NO ĀRZEMĒM vairs nav izaicinājums

Annas Adriānas Mucenēkas foto

Rūbens Džozefs iepriekš dzīvojis un mācījies Indijā, bet šogad mācības uzsāka Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolas 9. klasē. Puišs stāsta, ka jūtoties šeit labi un jau lielāko daļu no latviski sacīta saprotot. Izteikties pašam gan vēl esot grūti, tādēļ arī šoreiz klasesbiedrene Terēza Šulca, kā ierasts ikdienā, palīdz ar tulkošanu.

Jolanta Hercenbergā

Latvijas skolās mācības uzsāk arvien vairāk bērnu, kuri iepriekš dzīvojuši citā valstī un tikai daļēji prot latviešu valodu vai to nezina vispār. Lai arī tas neesot viegli, skolotāji stāsta, ka ir izstrādāta sistēma, kā šādus skolēnus iekļaut mācību procesā, un tādēļ viņi spējot veiksmīgi integrēties jaunajā vidē.

Interesi atgriezies izrāda daudz

“Kopš reemigrācijas pilotprojekta sākuma martā uz dzīvi Kurzēm atgriezušās gandrīz 60 mums zināmas ģimenes,” informē Kurzemes plānošanas reģiona reemigrācijas koordinatore Kristīne Smilga.

K. Smilga stāsta, ka 29 ģimenes sazinājušās ar viņu pirms atgriešanās, savukārt 28 lūgušas palīdzēt aktuālo jautājumu risināšanā pēc atgriešanās Latvijā. Lai uzzinātu par iespējām atgriezties uz dzīvi Kurzē, ar K. Smilgu sazinājušies gandrīz 500 cilvēku, bet kopš Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas reģionālo reemigrācijas koordinātu tīkla izveides vairāk nekā 1100 ģimeņu sazinājušās ar kādu no pieciem koordinatoriem. 124 ģimenes jau esot atgriezušās, vēl 110 to plānot darīt.

Kuldīgas novada pašvaldības Izglītības nodaļas speciāliste Lilita Mačtama pastāsta, ka skaitliski nav zināms, cik ir no ārzemēm atgriezušos skolēnu, kas mācās novada skolās, bet tādi ir gandrīz katrā. Skolas lielākoties tiekot galā ar bērnu iekļaušanu mācību darbā, bet, domājot par valsti ko-

pumā, šis jautājums esot aktuāls un darbs šajā virzienā noteikti pilnveidojams.

Ir sistēma, kā strādāt

Kuldīgas 2. vidusskolas direktore vietniece mācību jomā Inīta Embrekte stāsta, ka iepriekš ārzemēs dzīvojušie bērni skolā mācības uzsāk dažādos vecumos un skolēnu iekļaušana jaunajā vidē vairs neesot izaicinājums, bet parasts ikdienas darbs, jo ir izstrādāta sistēma, kā šādos gadījumos rīkoties.

“Šogad mācības uzsāka divi šādi skolēni – viens sākumskolas, otrs pamatskolas posmā. Kad bērnu piesaka mācībām, iedodam izpildīt testu, lai diagnosticētu, cik labi viņš pārvalda latviešu valodu un kādas ir vecumposmam atbilstošās prasmes. Jāsaka, ka valodas prasme bieži ir nepietiekama,” stāsta I. Embrekte. “Kā likums nosaka, iekļaujam klasē, kas ir atbilstoša vecumam. Sasaucam mazo pedagoģisko sēdi, kurā informējam skolotājus par konkrētā bērna speciālajām vajadzībām un izrunājam, kā darbu organizēsim. Nepieciešamības gadījumā skolēnam katrā mācību priekšmetā ir atbalsta materiāls, piemēram, jēdzienu kartes, atgādnēs. Var būt logopēda konsultācijas.

Grūtākais ir adaptācijas periods, kas ilgst vairākus mēnešus. Tā kā pie mums klasesbiedri ir skolotāji ir pretimnākoši, tad parasti jaunpienākušajiem bērniem izdodas veiksmīgi iekļauties mācību procesā. Pamatskolas posmā mācību jaunietiem nav problēmu komunicēt angļu valodā, un tādējādi viņi ik uz soļa palīdz jaunajam klasesbiedram. Veiksmīgs

piemērs mums ir kāda meitene, kas pēc 11 ārzemēs pavadītiem gadiem sāka mācīties pamatizglītības posmā pēdējā klasē un kam palīdzēja sola biedrs. Sarunvaloda visiem atbraukušajiem atjaunojas ātri, bet jēdzieni ģeometrijā, latviešu valodā, fizikā, bioloģijā un citos mācību priekšmetos sagādā grūtības. Meitenei sola biedrs tulkoja, paskaidroja, un iekļaušanās bija ļoti veiksmīga.”

Rūbens Džozefs: “Jūtos normāli”

Rūbenam Džozefam ir 15 gadi, puišis iepriekš dzīvoja un mācījās Indijā, bet šogad uzsāka mācības Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolas 9. klasē.

Tā kā Rūbens latviešu valodu neprata, skola kopā ar Izglītības nodaļas speciālistiem viņu iesaistīja Eiropas Sociālā fonda projektā “Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai”, kas puišim vairākās mācību stundās ļauj saņemt pedagoga palīgu atbalstu, arī pēc mācību stundām viņš var apmeklēt papildu konsultācijas intensīvākai latviešu valodas apguvei.

Šobrīd puišis gandrīz visu latviski sacīto saprot, bet runāt pašam vēl esot grūti. Uz latviešu valodā uzdotajiem jautājumiem viņš atbild angliiski. Viņš esot dzimis Londonā, dzīvojis Indijā un no pieciem gadiem mācījies skolā. Latviešu valoda neesot viegla, bet indiešu valoda esot vēl grūtāka. Rūbens latviski lasa raiti, to esot iemācījusi mamma, bet savā starpā viņi gan vēl sarunājus angliiski.

Pirms desmit gadiem kopā ar mammu šeit, Kuldīgā, ciemos pie vecmāmiņas jau esot bijis. Kad uz-

zinājis, ka pārcelsies uz dzīvi Latvijā, bailu un satraukuma nav bijis. Skolā viņam patīkot, bet reizēm esot sajūta, ka klasesbiedri viņu uzņem diezgan pasīvi. Arī pats gan neesot pārāk komunikabls. Jūtoties šeit, puiša vārdiem, normāli.

Jautāts, kāda ir lielākā atšķirība no mācīšanās Indijā, Rūbens atbild, ka vispamanāmākais esot tas, ka tur skolā ir kategoriski aizliegts lietot telefonu, jo tas novērš uzmanību. Šeit viņš to izmantojot nemitīgi.

Rūbenam, tāpat kā visiem pamatskolas beidzējiem, šogad būs jākārt eksāmeni. Puišis spriež, ka matemātikā un angļu valodā būšot vieglāk, jo Indijā šie mācību priekšmeti mācīti līdzīgi, bet Latvijas vēsture viņam esot visgrūtākais priekšmets, jo no tā pilnīgi neko nezina.

Klasesbiedrene Terēza Šulca, kura arī piedalās sarunā, pastāsta, ka klasesbiedri pret Rūbeni izturoties kā pret jebkuru jaundienācēju, tādi šogad bijuši vairāki. Kad nepieciešams, palīdzot ar tulkošanu, bet Rūbens neesot komunikabls, tādēļ palīdzību pats nelūdzot.

Sagaida ar mīlumu

“Bērniem pateicu, ka klasē mācīsies puišis, kurš prot tikai angliiski runāt, un mēs viņu sagaidījam ar mīlumu. Bērni bija uzņēmīgi apsvērumus, no kuriem uztaisījām grāmatīgu un viņam uzdāvinājām,” stāsta Kuldīgas Centra vidusskolas 1. klases audzinātāja Maija Bredovska.

Jansens Van Virens Luiss iepriekš dzīvojis Dienvidāfrikā, bet šogad kopā ar mammu atgriezies viņas dzimtenē. Ģimenē sarunāju-

šies angļu valodā, tāpēc, uzsākot mācības kopā ar vēl 25 klasesbiedriem, latviešu valodu puišs neprata.

M. Bredovska atzīst, ka ne bez bažām domājusi, kā angliiski runājošais bērns iekļausies kolektīvā, kā spēš apgūt mācību vielu, bet nu jau esot pārliecinājusies, ka ar centību var daudz sasniegt: “Sākumā domājām, ka tā būs neiespējama misija. Tas ir izaicinājums, ja bērns nesaprot, ko viņam saka. Nepieciešamības gadījumā varu viņam izskaidrot angliiski, bet viņam taču ir jāiemācās latviešu valoda. Viņš ļoti cenšas, un ir prieks un gandarījums par to, ka viņam ļoti labi sanāk. Nu jau zēns latviski teikto saprot, daļēji arī runā, raksta latviešu burtus. Viņam ir daudz draugu, kas palīdz.”

Skolas direktores vietniece Inna Rīna stāsta, ka sākumskolas posmā šogad mācības uzsākuši divi no ārzemēm atbraukuši bērni: “1. klasē puišis un 4. klasē meitene. Katram veidojam individuālo plānu. 1. klases audzinātāji ir trīs papildu stundas nedēļā darbam ar viņu, vēl divas stundas strādā logopēds. Tas nozīmē, ka nedēļā bērnam ir piecas stundas valodas pilnveidošanai, un rezultātu tas dod. 4. klasē meitenīte runā latviski, bet viņai arī ir papildu nodarbes, lai pilnveidotu valodu.”

Sabiedrības integrācijas
fonds

Materiāls sagatavots ar Sabiedrības integrācijas fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.